

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
Новодвірського ліцею Турійської
селищної ради Ковельського району
Волинської області

протокол №1 від 31.08.2023 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Новодвірського ліцею
Турійської селищної ради
Ковельського району Волинської
області

Юрій КОПТЮК

31 серпня 2023 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
базової середньої ланки освіти
5-6 класи (адаптаційний цикл)
Новодвірського ліцею Турійської
селищної ради Ковельського району
Волинської області

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітня програма Новодвірського ліцею Турійської селищної ради Ковельського району Волинської області базової середньої ланки освіти для 5-6 класів (адаптаційний цикл) розроблена відповідно до ст. 33 Закону України «Про освіту», ст. 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», на основі [Державного стандарту базової середньої освіти](#) (далі – Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 та Типової освітньої програми для 5-6 класів загальної середньої освіти, затвердженої наказом [МОН № 235 від 19.02.2021 року](#) і **вводиться в дію поетапно:**

- 2022/2023 н.р. – у 5 класі
- 2023/2024 н.р. – у 6 класі

Мета і завдання освітньої програми закладу ґрунтуються на визначеній Законом України «Про освіту» меті повної загальної середньої освіти, що передбачає всебічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній людині для успішної життєдіяльності.

Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної і кадрової автономії закладу, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

2. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму

здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

3. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА АДАПТАЦІЙНОМУ ЦИКЛІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ, ЙОГО РОЗПОДІЛ МІЖ ОСВІТНИМИ ГАЛУЗЯМИ ЗА РОКАМИ НАВЧАННЯ. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6 класів на адаптаційному циклі (вводиться поетапно) розподіляється між роками навчання, освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами для закладів із навчанням українською мовою складає **2275 год**, що відповідає загальному обсягу навчального навантаження, визначеному у Державному стандарті базової середньої освіти та Типовій освітній програмі для 5-9 класів (додаток 1):

для 5-го класу – **1085** годин/навчальний рік;

для 6-го класу – **1190** годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для закладів з українською мовою навчання

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень						
	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		рекомендоване	мінімальне	максимальне	рекомендоване	мінімальне	максимальне
Мовно-літературна	на тиждень	11	10	13	11	10	13
	на рік	385	350	455	385	350	455
Математична	на тиждень	5	4	6	5	4	6
	на рік	175	140	210	175	140	210
Природнича	на тиждень	2	1,5	3	2	1,5	3
	на рік	70	52,5	105	140	70	175
Соціальна і здоров'язберезувальна	на тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3
	на рік	52,5	35	105	52,5	35	105
Громадянська та історична	на тиждень	1	1	2	2	1,5	3
	на рік	35	35	70	70	52,5	105
Технологічна	на тиждень	2	1	3	2	1	3
	на рік	70	35	105	70	35	105
Інформатична	на тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2
	на рік	52,5	35	70	52,5	35	70
Мистецька	на тиждень	2	1	3	2	1	3
	на рік	70	35	105	70	35	105
Фізична культура	на тиждень	3	3	3	3	3	3
	на рік	105	105	105	105	105	105
Усього	на тиждень	29			32		
	на рік	1015			1120		
Додаткові години для	на тиждень	2			2		

вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	на рік	70			70		
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31			34		
	на рік	1085			1190		
Гранично допустиме річне навантаження учнів	на тиждень	28			31		
	на рік	980			1085		

Навчальний план на рік розробляється згідно додатка 3 до Типової освітньої програми для 5-6 класів і додається до **освітньої програми**. У навчальному плані відображено **перелік обраних закладом** обов'язкових для вивчення навчальних предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, розподіл годин на їх вивчення.

Також конкретизовано використання варіативного освітнього компоненту з урахуванням особливостей організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів: додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

У навчальному плані, який схвалюється педагогічною радою і затверджується керівником щорічно, відображається фактичний тижневий обсяг навчального навантаження.

5. МОДЕЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета, інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів, рекомендовані для використання в освітньому процесі. Модельні навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти. [Модельні навчальні програми](#) з освітніх галузей розміщені на сайті Міністерства освіти і науки України.

У додатках до Освітньої програми розміщено **перелік конкретних модельних навчальних програм**, які використовуються в освітньому процесі закладу. Програми обрані з урахуванням потенціалу педагогічного колективу, ресурсного забезпечення закладу, навчально-методичного супроводу програм, особливостей та потреб учнів у досягненні обов'язкових результатів навчання.

Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою.

На основі модельних навчальних програм з предмета/інтегрованого курсу вчитель складає **календарно-тематичне планування** з урахуванням навчальних можливостей класу: може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем. Вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі.

Календарно-тематичне та поурочне планування складається вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя.

6. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. Учитель має широкі можливості для наповнення навчальної роботи змістом відповідно до національного і місцевого територіальних вимірів.

Освітні методики, технології, форми, методи і засоби навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, форми здобуття освіти, наявні необхідні ресурси (навчально-технічні, навчально-методичні, інформаційні), забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах.

Передумовою активного навчання є **чергування різних форм діяльності** учнів: обговорення, мозковий штурм, рольова, ділова гра, дискусія, дебати, літературні читання, написання есе, повідомлень, виступів, пізнавальні, навчальні, творчі, дослідницькі проекти, інтерв'ю, аналіз життєвих ситуацій, уроки-екскурсії, віртуальні подорожі, квести, організація спостережень у природі, мінідослідження, проведення експериментів, виконання практичних робіт і вправ, порівняльний аналіз, моделювання, розв'язання ситуативних, проблемних, аналітичних завдань, робота з різними джерелами інформації (словниками, довідниками, науково-популярною літературою, інтернет-ресурсами, медіа) тощо.

Представлення результатів відбувається максимально різноманітними способами: через створення електронних чи реальних таблиць, схем інфографік, плакатів, брошур, аплікацій, лепбуків, ментальних (інтелектуальних) карт, мультимедійних презентацій, слайдшоу, відеороликів тощо.

Активна пізнавальна діяльність учнів у колективі, парах, групах, індивідуально чи у співпраці з учителем та іншими особами, у процесі якої

школярі набувають досвіду, є основою компетентнісного підходу до навчання, що є провідним.

Форми і методи роботи повинні сприяти **досягненню очікуваних результатів навчання**, визначених Держстандартом з кожної освітньої галузі, плекати українську ідентичність, формувати ціннісні орієнтири, ключові компетентності, наскрізні уміння.

Вивчення шкільних предметів учитель спрямовує не лише на засвоєння системи знань, формування вмінь і навичок, а, передусім, особистісний розвиток учня, набуття духовно-морального досвіду, важливого для становлення громадянина і входження його в соціум.

Вчитель виступає учасником та модератором освітнього процесу. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись упродовж навчального року у змісті окремих предметів за умови виконання вимог [Державного стандарту](#).

У разі організації дистанційного навчання в умовах карантину або інших надзвичайних обставин педагогічні працівники самостійно обирають форми, методи і засоби:

- навчальні заняття, консультації з використанням електронних освітніх платформ (Google Classroom, Zoom, Moodle);
- електронні освітні ресурси, яким надано гриф МОН;
- електронні освітні ресурси, створені педагогічними працівниками закладу;
- онлайн сервіси та інструменти («Всеукраїнська школа онлайн», тестування на платформах «На урок», «Всеосвіта» тощо);
- віртуальні екскурсії;
- використовують електронний розклад занять, електронний класний журнал/щоденник

Навчальні заняття можуть проводитись в синхронному або асинхронному режимі.

Педагогічні працівники використовують доступні засоби комунікації (телефонний, поштовий зв'язок тощо) для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання тощо);

За потреби заклад освіти організовує здобуття освіти за **індивідуальною освітньою траєкторією**. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти.

Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, **індивідуального навчального плану**

(додається до освітньої програми), що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

Відповідно до **Порядку поділу класів на групи** при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки N 401 від 08.04.2016) класи діляться на групи **під час вивчення української та іноземної мов** за умови більше 27 учнів у класі, **під час проведення практичних занять з інформатики** з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі.

7. ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ

Згідно Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросчесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Оцінюванню підлягають результати навчальної діяльності з предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану закладу.

За рішенням педагогічної ради закладу впродовж вересня триває адаптаційний період, впродовж якого не здійснюється (або здійснюється лише позитивне) поточне та/чи тематичне оцінювання.

Оцінювання результатів навчання учнів зорієнтоване на ключові компетентності, наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, затверджених [наказом МОН №289 від 01.04.2022 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»](#).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є: **формувальне (поточне формувальне), підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання**. Семестрове та річне оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою, а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту

базової середньої освіти

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення

У 5–6 класах систематично здійснюється **формувальне поточне оцінювання** (тести, оціночні листи, чек-листи, опитувальники, спільні дошки, карти-знань, схеми, спостереження учнів, форми, таблиці «З–Х–Д» тощо, які базуються на використанні ІКТ), що допомагає відстежувати процес засвоєння компонентів змісту освіти, корегувати технології навчання. Функції поточного контролю – навчальна, мотиваційно-стимулююча.

Окрім рівневого або бального оцінювання, проводиться також самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із

використання окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо). Здійснення зворотного зв'язку з учнями в процесі оцінювання виконаних робіт орієнтує їх на успіх, підтримує й надихає на саморозвиток і вдосконалення.

Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів, не враховуються.

Під час **підсумкового** (тематичного семестрового, річного) оцінювання встановлюється відповідність здобутих учнями результатів навчання загальним критеріям оцінювання.

Об'єктами поточного оцінювання є очікувані результати навчання, визначені модельною програмою; об'єктами підсумкового оцінювання — обов'язкові результати навчання, зафіксовані в Державному стандарті базової загальної освіти. **Оцінювання має бути зорієнтованим на очікувані групи результатів навчання, передбачені навчальною програмою з відповідного предмета або курсу.**

Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та засобів:

- **усної** (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- **письмової**, у т.ч. графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);
- **цифрової** (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);
- **практичної** (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами, тощо).

Семестрове оцінювання здійснюється за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів, відображених у Свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку.

Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Семестровий контроль

може бути комплексним, проводиться у формі тестування тощо. Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати.

Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт не проводяться. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня/учениці протягом року. Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню.

Критерії оцінювання за предметами або освітніми галузями розробляються відповідно до загальних критеріїв оцінювання з урахуванням характеристик груп загальних результатів відповідної галузі. Орієнтовні критерії з кожного навчального предмета можуть міститися в навчальних програмах дисциплін і розміщуються на сайті закладу освіти.

Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та Свідоцтві досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)».

Оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами орієнтоване на учня й передбачає вимірювання його індивідуального прогресу.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання.

Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюється індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.

При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучаються ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я

У рамках академічної свободи педагогічні працівники закладу здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.